

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 10. Solis hominibus, non Angelis, data est à Christo potestas
Sacramenta conficiendi, & administrandi. In quorum tamen ministerio,
solus Christus est Minister principalis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

dum secundum opinionem probabilem administratur. Cum ex una parte Sacramentum prudenter credatur habiturum effectum; ex alia parte si non habeat, Deo (nostris non indigenti) nullum damnum accrescat; neque Sacramentum magis capax sit damni, quam emolumenti, ex eo quod reverè valide vel invalidè fiat. Deus proinde in Sacramentis à Ministro nihil aliud exigit, nisi ut inculpate procedat, dum Sacramentum administrat. Inculpate verò procedit, dum secundum rationem probabilem procedit.

Respondeo negando antecedens. Ad ejus probationem. Respondeo, imprimis non prudenter credi habiturum effectum, si æque, vel magis probabile sit non habiturum effectum. Deinde ex hoc quod Deo & Sacramento damnum nullum accrescat, non magis inferri potest, nullam in Deum, nec in Sacramentum irreverentiam committi per administrationem Sacramenti probabiliter, vel probabilius invalidam, quam inferri queat, nullam in Deum, nec in Sacramentum irreverentiam committi per illius administrationem certè invalidam. Quasi verò tunc solum in Deum, vel Sacramentum irreverentia committeretur, cum Deo, vel Sacramento damnum verè inferretur. Quod si verum esset, qui manducat carnem, vel bibit calicem Domini indignè, reus non esset corporis & sanguinis Domini: cum nec Deo, nec Sacramento damnum sacrilegè sumptione inferat. Idèò autem, eo non obstante, irreverentia in Christi corpus & sanguinem committitur: quia, sicut Angelicus Doctor ait 2. 2. q. 99. a. 1. ad 3. *Secus honor est in honorante, non autem in eo qui honoratur*, ut dicitur in 1. Ethicorum; ita etiam irreverentia est in eo qui irreverenter se habet, quamvis nihil noceat ei, cui irreverentiam exhibet. Quamvis ergo est in ipso, rem sacram violat, licet ea in se non violat. Non itaque Minister eo ipso Sacramentum inculpate administrat, quo administrat secundum opinionem probabilem de valore, neglectà vià certà. Cum ex reverentia Sacramento debita, teneatur vià certà valori ipsius confidere, si queat, cavereque periculum invaliditatis, quantum in se est. Ad quod etiam adèò teneatur ex lege charitatis erga proximum, atque ex ordine amoris, ut eo ipso graviter peccet, quod in rebus ad salutem, atque incens animarum bonum pertinentibus, certis incerta præponit.

CAPUT X.

Solis hominibus, non Angelis, data est à Christo potestas Sacramenta conficiendi, & administrandi. In quorum tamen ministerio, solus Christus est Minister principalis.

70 *Solis hominibus, non Angelis, datam à Christo potestatem, colligitur ex Scriptura. Christus namque hominibus, non Angelis dixit: Docete omnes Gentes, baptizantes eos in nomine Patris, &c. Solis hominibus, non Angelis dixit: Hoc facite in meam commemorationem. Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, &c. Nec Angelis, sed hominibus scriptum est: Infirmatur quis in vobis, inducat Presbyteros, &c. Telle denique Apostolo Hebr. 5. Omnis Pontifex ex hominibus, non ex Angelis, assumptus, pro hominibus constituitur in iis que sunt ad Deum, ut offerat dona, & sacrificia pro peccatis.*

71 *Utitur tamen aliquando extraordinariè Deus, pro conferendis Sacramentis, ministerio Angelorum illorum, quos idem Apostolus ibidem c. 1. vocat administratores spiritus, in ministerium missos, propter eos qui hereditatem capiunt salutis.*
Tom. III.

Nec tunc dubitandum de valore Sacramenti, si- cut nec de veritate corporis Christi, quod Sordemenus Histor. Eccles. l. 6. c. 29. commemorat ab Angelo ministratum Marco Eremita. Neque de veritate valoreque ordinationis S. Amphilo- chii, in Episcopum Iconii, ab Angelis facta, mysticè & arcanè benedictione. De qua Nicephorus Callistus l. 11. c. 20. narrat, quod cum Episcopi, longo post tempore, ad eum eligendum ordinandumque convenissent, ubi ex eo cognoverunt ab Angelis Dei consecrationem eum accepisse, datà de tam sacra & divina gratia Deo gloria, ut Pontificem Dei cum timore & reverentia hominem admiserit, & solitè salutatione, atque osculo imperioso, ea que Episcopalis functionis sunt, administrare & exequi permiserit.

Sed Deus ad hoc nunquam usus legitur ministerio Angelorum malorum. Et nefas est cogitare, tantam esse societatem lucis ad tenebras, conventionemque Christi ad Belial, ut tam sacrum tremendamque ministerium ipsis commiserit. Abominanda proinde est doctrina Lutheri lib. de miss. privat. ubi scribere non veretur: *Ego non dicam quod Papiæ dicunt, nullum Angelorum, nec Mariam quidem ipsam, consecrare posse. Sed econtrà dico: si diabolus ipse venires, & ego postea resisterem, diabolus sic irrepisset in officium Pastoris Ecclesie, in specie hominis vocatum ad predicandum, & publicè in Ecclesia docuisse, baptizasse, celebrasse Missam, & absolvisse à peccatis, & tali munere functum esse juxta institutionem Christi, tunc cogereur fateri, Sacramenta idèò non esse inefficacia, sed verum Baptismum, verum Evangelium, veram absolutionem, verum Sacramentum corporis & sanguinis Christi accepisse.*

Tamen verò Sacramenta conficiendi conferendique potestatem Christus hominibus contulerit; non idèò homines constituit principes Sacramentorum Ministros, sed principale ministerium sibi soli reservavit. Minister enim principalis ille est, cujus nomine, vice, & Persona totum sacramentale negotium geritur. Non geritur autem nisi nomine, vice, & in Persona Christi. Ipse proinde est qui principaliter baptizat, confirmat, sacrificat, consecrat, absolvit, &c. juxta illud Joan. 1. *Hic est qui baptizat in Spiritu sancto.* Quæ verba explicans Augustinus tr. 6. in Joan. *Hic est (inquit) qui baptizat in Spiritu sancto. Petrus baptizat: hic est qui baptizat. Paulus baptizat: hic est qui baptizat. Judas baptizat: hic est qui baptizat.* Et tr. 5. explicans hæc verba Joannis Baptiste: *Vidi Spiritum descendentem quasi columbam de caelo, & mansit super eum. Et ego nesciebam eum. Quid in eo non noverat (inquit) tantam potestatem baptismatis ipsum Dominum habituram, & sibi retenturum, sive presentem in terra, sive absentem corpore in caelo, & presentem Majestate sibi retenturum baptismatis principaliter conferendi potestatem, ne Paulus diceret, baptizatus meus. Idèò... nemo Apostolorum dixit, baptizatus meus. Aliud proinde est baptizare per ministerium, quod Christi hominibus contulit: aliud baptizare per potestatem, sive proprio nomine: Quod quia designat principalem Ministerium, Christus sibi reservavit. Illius quippe baptismi est in cujus nomine datur, inquit Aug. 3. contr. Crescon. 11.*

Idèòque Apostolus 1. Cor. 1. Corinthios redarguit, quod unusquisque diceret: *Ego quidem sum Pauli: ego autem Apollonis: ego verò Cephe: ego autem Christi. Divisus est Christus? ... Aut in nomine Pauli baptizatus es?*

Et hinc virtus & efficacia Sacramentorum non est ex opere operantis hominis, sed ex opere operato Christi, ut idem Augustinus dicit in loco proxime relato. Et lib. 2. contra Parmen. c. 14.

cum Parmenianus contenderet, Ministrum improbum conferre non posse Sacramentum: *Nunquam enim (inquit) divina legis censura patietur, ut vivificare quemquam mortuus possit, curare vulneratos, illuminare caecos, vestire nudos, & mundare pollutos.* Respondet, quod non homo minister, sed Christus Dominus per Sacramenta suscitavit mortuos, Dominus curat vulneratos, Dominus illuminat caecos, Dominus vestit nudos, Dominus mundat pollutos.

CAPUT XI.

Ad validam Sacramentorum consecutionem necessaria non est fides, nec probitas Ministri; necessaria tamen est interna voluntas ipsius, qua intendat quod facit Ecclesia, facere utique Sacramentum.

76 **N**ec fidem, nec probitatem Ministri ad hoc necessariam esse, traditio est totius Ecclesiae, quae ideo non rebaptizat, ab haereticis, vel improbis Ministris baptizatos. De qua traditione S. Stephanus Papa testimonium perhibuit, dum S. Cypriano hac in causa scripsit: *Nihil innovetur, nisi quod traditum est*, apud Cyprian. epist. 74. Et ratio petitur ex dictis cap. precedenti. Siquidem Christus est Minister principalis Sacramentorum. Actio vero Ministri principalis irrita non redditur per infidelitatem, nec per improbitatem sententis boni Iudicis irrita non redditur per vocem mali praecisionis.

77 Siquis objiciat 1°. canones 46. & 47. Apostolorum in contrarium. 2°. illud Proverb. 15. *Sacrificia impiorum execratio est Domino et Ecclesiae.* 34. *Dona iniquorum non probat Altissimum.*

Respondet certissimum esse ex allato testimonio S. Stephani, canones illos spurios esse, non Apostolicos. Unde nec illos unquam pro suo errore Cyprianus allegavit. Quod alioqui fecisset. Ex allatis vero sacris textibus totum consequens est, quod Sacramenta ab haereticis, & improbis confecta, nec Deo accepta sint ex opere operantis, nec valorem suum, & dignitatem obtineant ab ejusmodi Ministro instrumentali, sed tantum a Christo, tamquam Ministro principali. Ut enim Augustinus l. 2. contra Parmen. c. 6. *non est iniquus Christus, qui pro nobis seipsam obtulit.*

78 Unde Hieremias, Patriarcha Constantinopolitanus, Wittembergensibus scribens, ex sensu Ecclesiae Orientalis, dicit, *etiam per improbos & indignos Ministros Sacramenta recte confici. Ipsos quidem Ministros nihil illis adjuvari; imo maxime inde damno affici. Eos tamen qui per manus eorum ita Sacramenta accipiunt, eandem nihilominus utilitatem percipere, ac eodem plane modo sanctificari. Dei autem gratia per indignos Ministros operatur, & ipsa perficit Sacramenta omnia.*

79 Ad hoc tamen ut valida sint Sacramenta, ab haereticis, improbis, vel aliis quibuscumque Ministris confecta, necessaria est in ipsis voluntas interna faciendi quod facit Ecclesia. Prorsus enim rejiciendus est error Lutheri apud Bellarminum l. de Sacram. c. 28. dicentis: *Sacramenta posse conferri ab ebrio, imo etiam a pica.* Prorsus (inquam) rejiciendus, non solum quia actus administrandi Sacramenta est actus proprie humanus, cujus incapaces sunt ebrii & picae: verum etiam quia Florentinum in instructione Armenorum, & Tridentinum sess. 7. can. 11. ad conficiendum Sacramenta requirunt in Ministris *intentionem saltem faciendi quod facit Ecclesia.* Quod haud dubie intelligunt de intentione interna, sine qua vere intendere non possunt quod facit Ecclesia. Vera siquidem intentio, actus est internus.

Nec minus rejiciendus est alter error Lutheri 80 lib. de captiv. Babil. dicentis, *quidquid credimus nos recipere (dum Sacramenta recipimus) vere recipere, quidquid faciat, vel non faciat, simulat, vel jocetur Minister.* Hic est enim error, contra quem (teste Pallavicino l. 9. cap. 6. n. 3.) vibratus fuit Canon 11. Concilii Tridentini sess. 7. *Siquis dixerit in Ministris, dum Sacramenta conficiunt, & conferunt, non requiri intentionem, saltem faciendi quod facit Ecclesia, anathema sit.*

Fide proinde certum est, in Ministro Sacramentorum, necessariam esse intentionem faciendi quod facit Ecclesia. Nec de eo controversia est inter Catholicos. Sed de eo solum controversia nuper fuit, quid importet requisita intentio faciendi quod facit Ecclesia? An solum voluntatem ferri peragendi ritum externum, sive adhibendi materiam & formam, quam adhibet Ecclesia? An vero importet voluntatem faciendi Sacramentum?

Primam voluntatem, seu intentionem sufficere 82 re, plures & graves Doctores, Veteres & Recentiores docent, videlicet (praeter Paludanum & Sylvestrum) Catharinus Opuic. de intentione Ministri, Salmeron to. 13. disp. 2. Marius Scribonius, Doctor Gallus, in sua Panathia. Contenson. to. 7. differt. 2. in Appendice, Franciscus Farvacquez Opuic. de Sacram. in genere cap. 6. q. 3. Florentius de Cocq. to. 3. tr. 7. art. 3. conclus. 4. Joan. Bapt. du Hamel to. 6. tr. de Sacram. differt. 2. cap. 4. pro opinione sua recententes Augustinum, Innocentium IV. & S. Thomam. Sed perperam, ut infra patebit.

Dicendum ergo (cum communi sententia) 83 secundam voluntatem, seu intentionem, non quidem explicitam, seu expressam, sed saltem implicitam & confusam esse necessariam, sic ut tamen necessarium non sit expresse cogitare de faciundo Sacramento, nec credere quod per talem actionem fiat Sacramentum; imò Sacramentum conficere possit, qui contrarium expresse credit; necessarium tamen sit velle facere, quod Christus instituit, vel saltem id quod facit gens seu natio Christianorum, dum ritum illum externum ferri ponit. In hac quippe confusa voluntate, implicitè involvitur voluntas faciendi Sacramentum, tamen haereticus, vel paganus, vel atheus involvi non potest.

Hanc nostram communemque sententiam 84 tantum aliqui esse de fide, oppositamque Catharini, Salmeronis, & aliorum n. 82. relatorum esse damnatam a Concilio Tridentino. Sed verius est à Tridentino solum damnatam esse sententiam Lutheri n. 80. exhibitam, sicut & eam quam Leo X. in Bulla contra Lutherum damnavit, videlicet, *Sacramentum validum esse, etiamsi verba à Ministro irrisorie & jocosè dicantur.* A quo errore procul abstunt Catholici Doctores, quos num. illo 82. protulimus. Utopote qui non solum exigunt voluntatem ponendi ritum externum quomodo-cumque (quae voluntas est in homine iudicè Sacramentum administrante) sed voluntatem eum ponendi ferri, sive eo externo modo, quo Ecclesia ponit.

Et verò Tridentinis Patribus propositum fuit 85 abstinere à damnandis opinionibus Catholicorum Doctorum, solasque haereticas damnare, non sententias Catholicorum. Et si Catharini sententiam Tridentini Patres damnassent, nunquam commississent (ait Pallavicinus loco citato) ut per communes acclamationes ipsum ad Episcopatum promoverent; neque is qui tunc Synodo Legatus praerat, postea Pontifex Maximus, nobiliori hominem Thiarà exornasset: cumque excitata fuisset litteraria quadam contentio inter Catharinum, & S. Palauii Apostolici Magistrum, Pontificem Leo-